

Να αρχίσω με λίγα ιστορικά στοιχεία. Το πρώτο που νομίζω ότι έχει ενδιαφέρον και άμεση σχέση με τη συζήτηση αυτή είναι ότι ο **Γουστάβος Φλωμπέρ (Gustave Flaubert)** αποτελεί τη γέφυρα μεταξύ ρομαντισμού και ρεαλισμού ή/και νατουραλισμού.

Το δεύτερο είναι ότι το "**Μαντάμ Μποβαρύ**" (*Madame Bovary*) εκδόθηκε για πρώτη φορά το 1857 και ήταν τότε η αντίδραση και το σοκ που προκάλεσε στη γαλλική κοινωνία, που παρέπεμψαν τον συγγραφέα σε δίκη για προσβολή της ηθικής και της θρησκείας. Ο Φλωμπέρ κέρδισε τη δίκη αλλά πικράθηκε πολύ από την υποδοχή που είχε το έργο του. Μα, φαντάζομαι, πόσο ήσυχος θα κοιμάται τώρα, που το *Μαντάμ Μποβαρύ* αναγνωρίζεται πλέον όχι μόνο σαν κορυφαίο έργο του, αλλά σαν ένα από τα αριστουργήματα της παγκόσμιας λογοτεχνίας.

Τι είναι, λοιπόν, αυτή η Έμμα; Γιατί τόση φασαρία, τόσο μίσος και πάθος για μια λογοτεχνική ηρωίδα; Είναι όντως κακιά; Και γιατί την έπλασε ο Φλωμπέρ; Τι ακριβώς ήθελε να δείξει; Ήθελε όντως να δείξει πώς καταφέρνουν και χαλάνε τις οικογένειές τους οι ανήθικες γυναίκες, όπως υπαινίσσεσαι, Ιωάννα;

Ποιο είναι τελικά το θέμα του *Μαντάμ Μποβαρύ*;

Αν μπορούσαμε να ορίσουμε αυτό το θέμα με μία μόνο φράση, εγώ θα έλεγα το εξής : **πώς η στυγνή και αμείλικτη πραγματικότητα μπορεί να καταστρέψει ένα άτομο με ρομαντικές αντιλήψεις για τη ζωή.**

Η Έμμα είναι αφελής. Είναι ίσως λίγο περισσότερο μορφωμένη από το μέσο όρο του κοινωνικού της περιγύρου, και αυτό έχει ως αποτέλεσμα να «χτίζει» τη δική της πραγματικότητα (σ□ αυτό βοηθούν και τα μυθιστορήματα που διαβάζει) και να ζει μέσα σ□ αυτή.

Η Έμμα εντυπωσιάζεται εύκολα. Το μεγαλύτερό της μειονέκτημα είναι μάλλον ότι δεν μπορεί να δει κάτω από την επιφάνεια. Θαμπώνεται απ□ αυτήν. Και φυσικό κι επόμενο είναι γρήγορα να αρχίσουν να την εντυπωσιάζουν άλλοι άντρες, αφού ο άντρας της είναι σε όλους τους τομείς κάτι λιγότερο από μετριότητα. Μέτρια η δουλειά του, μέτρια η κοινωνική του θέση, ανύπαρκτη η κατανόηση του γυναικείου ψυχισμού, ανύπαρκτη και η επικοινωνία μεταξύ τους.

Κι έτσι αρχίζει η ολέθρια πορεία της Έμμας, που όπως τονίζεις Ιωάννα, «καταστρέφει» τους άλλους γύρω της. Αλλά εγώ δε στέκομαι σ□ αυτό. Εγώ στέκομαι στο ότι η Έμμα καταστρέφεται η ίδια. **Ο δικός της όλεθρος είναι απόλυτος και ολοκληρωτικός. Στα μάτια τα δικά μου η Έμμα είναι το θύμα και όχι ο θύτης.** Είναι τόσο ευαίσθητη και ευάλωτη στον πρώτο άνθρωπο που θα της απευθύνει μια τρυφερή κουβέντα, που δεν καταλαβαίνει ούτε στο ελάχιστο ότι ο Ροδόλφος όχι μόνο δεν έχει αισθήματα γι□ αυτήν, αλλά την χρησιμοποιεί σαν σκευός ηδονής.

Να κάνω κι ένα τελευταίο σχόλιο. Όπως ακριβώς το μυθιστόρημα *Μαντάμ Μποβαρύ* πέρασε από πολλές τρικυμίες μέχρι να καταφέρει να σταθεί στο λογοτεχνικό στερέωμα, έτσι και η Έμμα, περνάει μέσα από πολλές περιπέτειες και φτάνει στην απόλυτη εξαθλίωση, για να διαπιστώσει ότι η πραγματική ζωή δεν είναι μυθιστόρημα.

Το ξαναείπα ότι λατρεύω την Έμμα. Λατρεύω τον τρόπο που ο συγγραφέας σκιαγραφεί τη γυναικεία ψυχή, που είναι η δική μου ψυχή και η δική σου, Ιωάννα, και όλων των γυναικών, όλων των εποχών. Αυτό εισπράττω εγώ.

Αν παρόλα αυτά, άλλος αναγνώστης στέκεται στην ανηθικότητά της και άλλος στα «στερητικά» της, είναι απόλυτα κατανοητό. Και, φυσικά, γοητευτικό. Γιατί μας δείχνει τον τρόπο, τον μοναδικό τρόπο, που προσλαμβάνεται η τέχνη από τον καθένα μας.

[http://www.λέσχη.gr/forum/showthread.php?766-%CE%93%CE%BA%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%AC%CE%B2-%CE%A6%CE%BB%CE%BF%CE%BC%CF%80%CE%AD%CF%81-\(Gustave-Flaubert\)-%CE%9C%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%AC%CE%BC-%CE%9C%CF%80%CE%BF%CE%B2%CE%B1%CF%81%CF%8D](http://www.λέσχη.gr/forum/showthread.php?766-%CE%93%CE%BA%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%AC%CE%B2-%CE%A6%CE%BB%CE%BF%CE%BC%CF%80%CE%AD%CF%81-(Gustave-Flaubert)-%CE%9C%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%AC%CE%BC-%CE%9C%CF%80%CE%BF%CE%B2%CE%B1%CF%81%CF%8D)